

LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINĖS ATPAŽINTIES IR ELEKTRONINIŲ OPERACIJŲ PATIKIMUMO UŽTIKRINIMO PASLAUGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-1120 1, 2, 3, 12, 13, 16, 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 4¹, 4² STRAIPSNIAIS, V¹, V² SKYRIAIS IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba tik iš dalies atsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
Teisėjų tarybos 2022 m. sausio 5 d. raštas Nr. 36P-1-(7.1.10)	<p>Įstatymo projekto 18⁶ straipsnio 3 dalyje siūloma įtvirtinti, kad elektroninės atpažinties priežiūros įstaigos įgaliotų pareigūnų prašymai dėl teismo leidimo įeiti į fiziniam asmeniui priklausančias patalpas (tarp jų ir nuomojamas ar naudojamas kitais pagrindais) nagrinėjami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) XXXIX skyriuje nustatyta tvarka.</p> <p>Įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama, jog toks reglamentavimas nustatytinas atsižvelgiant į Įstatymo projekto 18⁶ straipsniu siūlomų reguliuoti teisinių santykių pobūdį bei į tai, jog leidimus įeiti į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas, remiantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatomis, išduoda bendrosios kompetencijos teismai. Įvertinant tai, jog Įstatymo projekto 18⁶ straipsnio nuostatos reglamentuoja elektroninės atpažinties priežiūros įstaigos įgaliotų pareigūnų veiksmus atliekant teisės aktų laikymosi priežiūrą, svarstyтина, ar siūlytini reguliuoti teisiniai santykiai priskirtini civiliniams teisiniams santykiams. CPK 579 straipsnis nustato, jog prašymai dėl teismo leidimų veiksams atlikti nagrinėjami CPK XXXIX nustatyta tvarka tais atvejais, kurie numatyti šiame kodekse, tačiau CPK atskirai nereglamentuoja prašymų dėl teismo leidimų įeiti į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas išdavimo tvarkos. Be kita ko, pastebėtina, jog kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įvertinę Teisėjų tarybos rašte pateiktą pastabą, manome, kad šiuo atveju tikslinga vadovautis teisėkūros nuoseklumo principu. Atkreiptinas dėmesys, kad 2016 m. birželio 30 d. priimtos formuluotos Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 49 straipsnio 7 dalies nuostatos bei 2021 m. birželio 17 d. priimtos suformuluotos Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo 18 straipsnio 3 dalies nuostatos nustato, kad leidimus įeiti į patalpas išduoda bendrosios kompetencijos teismai.</p> <p>Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nėra numatyta specialiųjų leidimų išdavimo tvarkos, nereglamentuojama atskira prašymų dėl leidimų įeiti į patalpas ar kitokio pobūdžio leidimų išdavimo nagrinėjimo proceso tvarka. Todėl manytina, kad leidimų išdavimas nėra būdinga administracinių teismų funkcija. Tuo tarpu CPK 579 straipsnis leidžia specialiuose įstatymuose numatyti, kad klausimai dėl leidimų išdavimo būtų nagrinėjami CPK XXXIX skyriuje nustatyta tvarka. Šią teisėkūros kryptį patvirtina ir aukščiau minėti teisinio reguliavimo pavyzdžiai (Statybos įstatymas ir Kibernetinio saugumo įstatymas).</p>

	<p>teismų leidimų įeiti į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas išdavimą valstybės institucijų pareigūnams, šių klausimų teisingumą nustato ne bendrosios kompetencijos, bet administraciniam teismui (Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 18 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 27 straipsnio 1 dalis). Atsižvelgiant į tai, svarstyti, ar tikslinga Įstatymo projektu minėtų kategorijų bylų teisingumą nustatyti bendrosios kompetencijos teismams</p>	
<p>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2022 m. sausio 14 d. raštas Nr. 1D-236</p>	<p>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM) toliau laikosi VRM 3031 m. birželio 29 d. rašte Nr. 1D-3751 pateiktų pastabų, toliau laikosi minėtame rašte išdėstytos nuomonės ir iš esmės nepritaria įstatymo projektui:</p> <p>1. Manome, kad pasiūlymas elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų sritis, už kurias šiuo metu yra atsakingos VRM ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, perduoti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai ministerija (toliau – EIM) nėra tinkamai pagrįstas ir argumentuotas. Manytina, kad elektroninės atpažinties politikos formavimo, jos įgyvendinimo koordinavimo, priežiūros ir kontrolės perdavimas EIM būtų skubotas. <...> EIM kompetencija iš esmės yra susijusi su ekonomika, konkurencingumo didinimu (t. y. orientuota į privatų sektorių), o elektroninės atpažinties priemonių naudojimas daugiausiai aktualus siekiant pasinaudoti elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis (t. y. aktualus viešajam sektoriui) <...>, taigi manytume, kad elektroninės atpažinties sritis labiau susijusi su VRM, kaip viešojo administravimo politiką formuojančios institucijos, o ne EIM kompetencijos sritimi.</p> <p><...> Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, kalbant</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, yra numatytas reguliacinis 5.1.15 veiksmas „siekiant konsoliduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų sritis, reglamentuoti elektroninės atpažinties politiką, perduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijas vienai ministerijos valdymo sričiai, paskirti už šios politikos įgyvendinimą atsakingas institucijas bei nustatyti jų funkcijas“, už kurio įgyvendinimą atsakinga Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Pažymėtina, kad šis veiksmas turi sąsajas su 2019 m. birželio 19 d. pasitarimo pas Ministrą Pirmininką protokolu Nr. 6 priimtu sprendimu pritarti, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija teiktų pasiūlymus dėl atpažinties politikos ir patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimo perimant šias funkcijas iš Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos bei Ministro Pirmininko pavedimu, įformintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2020 m. spalio 15 d. rezoliucija Nr. S-4314, kuriame taip pat nurodyta, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija skiriama elektroninės</p>

	<p>apie mazgą administruojančią įstaigą, nurodoma, kad Informatikos ir ryšių departamentas galėtų būti paskirtas mazgą administruojančia įstaiga <...> Pažymėtina, kad Informatikos ir ryšių departamentas yra Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui pavaldi įstaiga. <...> Tad jeigu būtų įgyvendintas pasiūlymas elektroninės atpažinties politikos formavimą perduoti EIM, t. y. elektroninės atpažinties politika taptų EIM valdymo sritimi, nėra aišku, kaip Informatikos ir ryšių departamento skyrimas mazgo operatoriumi derėtų su jo statusu ir jo vadovo tiesioginiu pavaldumu bei atskaitingumu vidaus reikalų ministrui. <...> Taip pat manytina, kad, pritarus įstatymo projektui, politikos formavimas elektroninės atpažinties srityje taptų pernelyg atsietas nuo politikos įgyvendinimo, todėl būtų sutrikdyta iki šiol sklandžiai veikianti politikos formavimo ir jos įgyvendinimo elektroninės atpažinties srityje sistema, iškiltų rizika darbų, atliekamų elektroninės atpažinties srityje, tęstinumui, <...> būtų pažeistas tvarumo principas – egzistuoja pagrįsta rizika, kad būtų sutrikdyti VRM ir jos pavaldžių įstaigų vykdomi darbai elektroninės atpažinties srityje. <...> pažymėtina, kad VRM veiklos sritis apima tiek elektroninės atpažinties, tiek ir patikimumo užtikrinimo paslaugas. VRM sėkmingai įgyvendino ir įgyvendina Reglamentą Nr. 910/2014 elektroninės atpažinties srityje, turi praktinį įdirbį ir patirties šioje srityje. Taigi VRM, formuodama politiką šioje srityje, gali užtikrinti ir politikos operacijų patikimumo srityje formavimą, todėl manome, kad turėtų būti svarstoma alternatyva perduoti elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimą VRM.</p>	<p>atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formuotoja.</p>
	<p>2. <...> Įstatymo projekto 2 straipsnyje keičiamo įstatymo 2 straipsnyje siūloma apibrėžti sąvokas</p>	<p>Neatsižvelgta Reglamentu (ES) Nr. 910/2014 reguliuojami elektroninės</p>

	<p>„kvalifikuota elektroninės atpažinties paslauga“, „kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjas“ ir „prižiūrima elektroninė atpažinties priemonė“. <...> Pažymėtina, kad Reglamente (ES) Nr. 910/2014 „prižiūrimų elektroninės atpažinties priemonių“ kategorija nėra išskiriama – Reglamento (ES) Nr. 910/2014 nuostatos yra taikomos visoms elektroninės atpažinties priemonėms, kaip jo apibrėžiamos Reglamente (ES) Nr. 910/2014. <...> Manytina, kad šios sąvokos tėra neteisingas ir prieštaraujantis Reglamentui (ES) Nr. 910/2014 bandymas pritaikyti patikimumo paslaugų teikimo reglamentavimą elektroninės atpažinties srities, kuris Reglamente (ES) Nr. 910/2014 reguliuojamas atskirai, reglamentavimui. <...> sąvokų išskyrimas įstatymo projekte, tokiu būdu suskirstant elektroninės atpažinties priemones ir elektroninės atpažinties paslaugas bei jų teikėjus į dvi kategorijas, t. y. į vadinamuosius paprastus ir kvalifikuotus, prieštarauja Reglamento (ES) Nr. 910/2014 nuostatomis.</p>	<p>atpažinties tarpvalstybinio pripažinimo klausimai. Reglamentu (ES) Nr. 910/2014 nedraudžiama valstybėms narėms nacionalinės teisės aktuose apibrėžti šiame reglamente neaptartų sąvokų, jeigu valstybės narės nusprendžia, kad tokios sąvokos yra būtinos. Įstatymu projektu siekiama sureguliuoti elektroninės atpažinties sritį nacionaliniu lygiu, neprieštaraujant Reglamento (ES) Nr. 910/2014 nuostatomis.</p>
	<p>3. Asmens dokumentų išrašymo centras prie VRM (toliau – ADIC), kaip kvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjas, išduodamas asmens tapatybės kortelės, į jas įrašo kvalifikuotą elektroninio parašo sertifikatą. Kartu su kvalifikuotu elektroninio parašo sertifikatu į asmens tapatybės kortelę taip pat yra įrašomas ir asmens elektroninės atpažinties sertifikatas, leidžiantis naudoti asmens tapatybės kortelę kaip elektroninės atpažinties priemonę, kuri atitinka Reglamento (ES) Nr. 910/2014 8 straipsnyje nurodytą aukštą saugumo užtikrinimo lygį. ADIC išduodamų asmens tapatybės kortelių atitiktis aukšto saugumo užtikrinimo lygio elektroninės atpažinties priemonėms keliamiems reikalavimams yra įvertinta pagal Reglamento (ES) Nr. 910/2014 12</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Išnagrinėjus ES šalių patirtį ir praktiką elektroninės atpažinties srityje, manytume, kad efektyviausias būdas užtikrinti pakankamą elektroninės atpažinties paslaugos teikėjų ir jų teikiamų elektroninės atpažinties paslaugų saugumo lygį yra pavesti pirminį atitikties vertinimą nustatytiems reikalavimams atlikti elektroninės atpažinties atitikties vertinimo įstaigoms (analogiškas modelis taikomas patikimumo užtikrinimo paslaugų srityje). Kadangi patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams ir jų atitikties vertinimo įstaigoms bei elektroninės atpažinties atitikties paslaugų teikėjams ir jų atitikties vertinimo įstaigoms keliami skirtingi reikalavimai, kiekviena iš šių įstaigų atlieka savo srities atitikties vertinimą. Atitikties vertinimo įstaigos akredituotos kaip kompetentingos įstaigos</p>

	<p>straipsnio 6 dalį tarpusavio vertinimo (angl. peer review) būdu.</p> <p>ADIC išduodamos asmens tapatybės kortelės yra aukšto saugumo užtikrinimo lygio elektroninės atpažinties schemas, notifikuotos Europos Komisijai ir skelbiamos Europos Komisijai notifikuotų elektroninės atpažinties schemų sąrašė https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52020XC1214(01), dalis, todėl, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 910/2014 6 straipsniu, privalo būti pripažįstamos visoje Europos Sąjungoje.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad visi ADIC veiklos procesai tiek išduodant kvalifikuotus elektroninio parašo sertifikatus, tiek elektroninės atpažinties sertifikatus yra identiški, todėl, priėmus siūlomas įstatymo pataisas, nepagrįstai išaugtų tiek administracinė, tiek finansinė ADIC našta, t. y. ADIC būtų verčiamas pirkti alternatyvią atitikties vertinimo paslaugą, organizuoti alternatyvų atitikties vertinimą, privalėtų papildomai drausti savo veiklą, nors ir dabar ją draudžia pagal kvalifikuotiems patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams keliamus reikalavimus ir pan.</p> <p>Be to, iš Įstatymo projekto nuostatų nėra aišku, kas galėtų atlikti kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjo ir jo teikiamos kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos atitikties nustatyties reikalavimams vertinimą. Įstatymo projektu keičiamo įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „Elektroninės atpažinties atitikties vertinimo įstaiga – įstaiga, atitinkanti elektroninės atpažinties priežiūros įstaigos nustatytus reikalavimus ir kompetentinga atlikti kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjo ir jo teikiamos</p>	<p>atlikti kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų ir jų teikiamų kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų atitikties vertinimą, tačiau nėra įpareigos ir neprivalo atlikti kvalifikuotos elektroninės atpažinties priemonių atitikties vertinimo net ir tuo atveju, kai tas pats teikėjas teikia tiek patikimumo užtikrinimo paslaugas, tiek ir elektroninės atpažinties paslaugas. Todėl patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų atitikties vertinimas negali būti prilyginamas elektroninės atpažinties priemonių atitikties vertinimui, ypač tais atvejais, kai kalbama apie kitokius technologinius sprendimus nei sertifikatai.</p> <p>Įstatymo projektu siūloma numatyti pagrindinį reikalavimą elektroninės atpažinties atitikties vertinimo įstaigai: įstaiga turi būti akredituota standartų LST EN ISO/IEC 17021-1 ir LST ISO/IEC 27006 atitikčiai sertifikuoti informacijos saugumo valdymo sistemas pagal LST EN ISO 27001 standartą ir būti kompetentinga atlikti kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjo ir jo teikiamos kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos atitikties nustatyties reikalavimams vertinimą.</p> <p>Atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos Vyriausybės iškeltą tikslą mažinti teisės aktų keitimo skaičių, kitus papildomus reikalavimus elektroninės atpažinties atitikties vertinimo įstaigai (pvz., atsižvelgti į ETSI EN 319 411-2 standarto reikalavimus, kai išduodami sertifikatai; atlikti papildomą įvertinimą nuotolinio tapatybės nustatymo atveju ir pan.) siūloma nustatyti įstatymą įgyvendinančiuose teisės aktuose, kad prireikus patikslinti neesmines šių teisės aktų nuostatas, procesas ilgai neužtruktų, nebūtų apsunkinta Vyriausybės darbotvarkė ir nebūtų trukdoma verslui.</p>
--	--	---

	<p>kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos atitiktis nustatytiems reikalavimams vertinimą“. Manome, kad reikalavimai, taikomi elektroninės atpažinties atitiktis vertinimo įstaigos veiklai, yra įstatyminio lygmens reguliavimo dalykas, todėl negalėtų būti nustatomi elektroninės atpažinties priežiūros įstaigos vadovo patvirtintoje Elektroninės atpažinties priemonių priežiūros tvarkoje, kaip tai nurodoma Įstatymo projektu keičiamo įstatymo 4¹ straipsnio 2 dalies 2 punkte.</p>	
--	--	--
